

Muistio: valtakunnallinen lastensuojelun jälkihuollon johdon vertaisreflektio

Aika: 27.1.2023 klo 12–14, Teams-keskustelu

Lastensuojelun jälkihuollon järjestämisvastuu on siirtynyt kunnista hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Lisäksi lastensuojelun kokonaisuudistus on käynnistynyt syksyllä 2022 visiotyöskentelyllä tarkoituksena uudistaa lastensuojelua tulevan hallituskauden aikana. Aikuistumisen kokonaisuudistus on todettu tarpeelliseksi jo vuonna 2019 (Lastensuojelun jälkihuollon uudistamistyöryhmän loppuraportti) ja tätä työtä on tarpeen jatkaa myös osana lastensuojelun uudistamista.

Tuleviin muutoksiin liittyen Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE)-hanke (www.thl.fi/yee) järjesti kolmannen lastensuojelun jälkihuollon johdon vertaisreflektion 27.1.2023. Tilaisuus tarjosi mahdollisuuden vertaiskeskustelulle, jonka näkökulmana on palveluiden järjestäminen ja toteutus hyvinvointialueilla.

Tilaisuuteen ilmoittautui 18 henkilöä, paikalla oli 19 henkilöä. Osallistumislinkkiä jaettiin myös sellaisille henkilöille, jotka eivät olleet ilmoittautuneet, kuten tilaisuuden puhujalle ja YEE-hankkeen henkilöstölle. Ilmoittautuneita oli Uudeltamaalta, Satakunnasta, Pohjois-Pohjanmaalta, Pirkanmaalta, Keski-Suomesta, Pohjois-Savosta ja Varsinais-Suomesta. Eniten ilmoittautuneissa oli johtavia sosiaalityöntekijöitä ja eri palvelukokonaisuuksien johtajia. Ilmoittautumisen yhteydessä oli mahdollista kertoa toiveita keskusten aiheeksi, ehdottaa alustajia ja varata aikaa oman alueen alustukselle sekä pyytää osallistujilta ja YEE-hankkeen asiantuntijoilta reflektiota kehittämistyön tueksi.

YEE-hanke kokoaa, tiivistää ja välittää tietoa laadukkaiden palveluiden kehittämiseksi alueilla.

Jälkihuollon järjestäminen hyvinvointialueiden yhteistyönä

Ylitarkastaja Taija Jokimaa-Frusti esitteli Valviran ja Aluehallintoviraston [ohjetta lastensuojelun jälkihuollon järjestämisestä hyvinvointialueiden yhteistyönä](#).

Ohjeessa on täsmennetty jälkihuollon järjestämistä hyvinvointialueiden yhteistyönä. Ohjeistus koskee hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia. Sijoittaja hyvinvointialueen ja hyvinvointialueen, jossa nuori asuu on tehtävä yhteistyötä koko jälkihuollon ajan. Hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä siis edellytetään, tämä edistää myös nuorten yhdenvertaisuutta. Yhteistyön varmistamiseksi nuorella on oltava sijoittajahyvinvointialueella joku vastuutyöntekijä (nimikettä ei määritelty). Ohjeessa ei oteta kantaa siihen pitäisikö kaikilla nuorilla olla oma vastuusosiaalityöntekijä.

Nuoren tuen ja palveluiden tulee olla yhdenvertainen muiden alueella asuvien nuorten kanssa. Samat palvelut on oltava käytettävissä kuin muillakin hyvinvointialueella asuvilla nuorilla. Aiemmin on ollut kirjavaa milloin on noudatettu sijoittajakunnan ja milloin asuinkunnan ohjeistuksia esimerkiksi taloudellisen tuen osalta. Sijoittajahyvinvointialueen ja hyvinvointialueen, jossa nuori asuu on neuvoteltava yhteistyön tavoista. Nuorella on oltava tieto keneen hän voi olla yhteydessä oman asiansa hoitamiseen liittyen. Asiakassuunnitelmassa määritetään mitä palveluita nuori saaja suunnitelma tulee olla tiedossa asianosalisilla. Sijoittajahyvinvointialue ei voi asettaa palveluille tai kustannuksille kattoa vaan palveluita on tarjottava nuoren tarpeiden mukaan. Keskeistä on yhteistyö.

Käytiin keskustelua siitä, että kaikki nuoret eivät saa palveluita asuinalueelta resurssien puutteen takia. Esitettiin toive, että myös lastensuojelun jälkihuoltoon on saatava asiakasmitoitus. Lisäksi toivottiin, että lastensuojelun jälkihuollon nuorilla olisi subjektiivinen oikeus sosiaaliohjaukseen.

Pohdittiin yhteistyövelvoitetta myös muiden toimijoiden välillä esimerkiksi lastensuojelun jälkihuollon ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden välinen yhteistyö. Nykyinen lainsäädäntö ohjaa yhteistyöhön mutta käytännössä tämä ei riittävällä tavalla toteudu. Toimintakulttuurin muutosta tarvitaan. Yhtenä keinona on mittaristojen muuttaminen mittaamaan laajempia kokonaisuuksia. Sokra on laatinut [osallisuutta edistävän hallintomallin](#), jota voidaan hyödyntää johtamisen välineenä.

Kuulumisia hyvinvointialueilta

Varsinais-Suomen hyvinvointialueella (Varha) on ollut pohdinnassa, että kaikilla nuorilla olisi oma sosiaalityöntekijä ja systeeminen tiimi tulisi mukaan ensimmäiseen jälkihuollon asiakassuunnitelmanneuvotteluun. Asiakasmääriin yritetään saada mitoitus, jossa sosiaalityöntekijällä 50 nuorta ja sosiaaliohjaajalla 25 nuorta. Nuoria tulee lisää mutta työntekijöitä ei välttämättä saada rekrytoitua samaan tahtiin. Puolivuotta sitten Varhan alueella oli 790 jälkihuollon nuorta, nyt määrät ovat kasvaneet. Työtehtävien määrittelyt ja jälkihuollon toimintaohje ovat suunnitteilla. Toimintaohjeeseen on tulossa teksti vanhemmuuden tukeen liittyen. Varsinais-Suomen hyvinvointialueella halutaan vahvistaa neuvolan ja jälkihuollon yhteistyötä (kts [Bettina Eskelisen opinnäytetyö vanhemmuuden tukemisesta](#)). Etelä-Pohjanmaan jälkihuollon toimintaohjetta on hyödynnetty pohjana myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. [Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen ohje verkossa \(SONet BOTNIA:n verkkosivuilla\)](#)

Satakunnan hyvinvointialueella asiakasmäärät ovat kasvussa. Hyvinvointialueella on yksi yhteinen jälkihuoltoyksikkö. Visio oli, että jokaisella nuorella olisi omatyöntekijänä sosiaalityöntekijä ja sosiaalityöntekijällä olisi maksimissaan 40 asiakasta. Ei ole vielä tiedossa toteutuuko tämä käytännössä. Sosiaaliohjaajan ja sosiaalityöntekijän työtehtävät ovat suunnitteilla.

Vantaa-Kerava hyvinvointialueella on organisoiduttu siten, että aikuissosiaalityön puolella on nuorten sosiaalityön ja jälkihuollon yksikkö. Jälkihuollon asiakkuuteen tulee myös ne nuoret, jotka asuvat

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

alueella mutta ovat toisen hyvinvointialueen sijoittamia. Lisää resursseja on saatu siten, että sosiaalityöntekijöiden määrä kasvaa. Jälkihuollossa on kaksi johtavaa työntekijää ja kaksi tiimiä.

Muita nostoja

Pohdittiin voitaisiinko skenaariotyöskentelyllä havainnollistaa sitä miksi on tärkeää saada riittävästi henkilöstöä. Asiakasmäärät on saatava sellaisiksi, että systeemisen tiimin toiminta onnistuisi. YEE-hankkeessa on järjestetty systeemisen työn koulutusta. Valmiuksia ja motivaatiota systeemiseen työhön on mutta johdon tuki on tärkeää. Lisää tietoa [systeemisestä toimintamallista THL:n verkkosivuilla](#).

Organisoituminen on hyvinvointialueilla vielä vaiheessa ja asiakasmäärät haasteena. Huolta herättää se, jos kokonaisuutta ei katsota tarpeeksi laajasti. Keskusteltiin siitä, mikä taho myöntää palveluita hyvinvointialueella. Jos hyvinvointialueella on esimerkiksi yksikkö, joka päättää palveluista nuori voi pahimmillaan jäädä ilman palveluita.

Ehjä ry toimii kymmenen hyvinvointialueen ja Helsingin alueella. Toiminta on jatkunut pääasiassa ennallaan hyvinvointialueille siirtymän aikana (sopimukset siirtyneet kunnista hyvinvointialueille). Ehjä ry:n toiminnassa autetaan nuoria esimerkiksi asuntojen löytämisessä ja Omilleen toiminnassa itsenäistyville nuorille tarjotaan vapaaehtoinen tukihenkilö siirtymävaiheeseen sijaishuollosta jälkihuoltoon. Ilman huoltajaa tulleille nuorille luodaan kokemusverkosto seuraavan 3 vuoden aikana, Ehjä ry on saanut tähän toimintaan rahoituksen. Keskusteltiin myös Ehjä ry:n päättyneestä hyväksi havaitusta toiminnasta [Ajelehtimisesta sitoutumiseen- toimintamalli nuorten tuettuun asumiseen](#).

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

